ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

zo 14. apríla 2005 *

Vo veci C-157/03,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti členským štátom podľa článku 226 ES, podaná 7. apríla 2003,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: C. O'Reilly a L. Escobar Guerrero, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Španielskemu kráľovstvu, v zastúpení: N. Díaz Abad, splnomocnená zástupkyňa, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanému,

* Jazyk konania: španielčina.

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans, sudcovia C. Gulmann, J. Makarczyk (spravodajca), P. Kūris a J. Klučka,

generálna advokátka: C. Stix-Hackl,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 9. novembra 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Komisia Európskych spoločenstiev vo svojej žalobe navrhuje, aby Súdny dvor určil, že Španielske kráľovstvo si tým, že v rozpore s ustanoveniami smernice Rady 68/360/EHS z 15. októbra 1968 o odstránení prekážok pohybu a pobytu pracovníkov členských štátov a ich rodín v rámci spoločenstva (Ú. v. ES L 257, s. 13; Mim. vyd. 05/001, s. 27), smernice Rady 73/148/EHS z 21. mája 1973 o zrušení obmedzenia pohybu a pobytu v rámci spoločenstva pre štátnych príslušníkov členských štátov so zreteľom na usadenie sa a poskytovanie služieb (Ú. v. ES L 172, s. 14; Mim. vyd. 05/001, s. 167) a smernice Rady 90/365/EHS z 28. júna 1990 o práve pobytu pre

zamestnané osoby a samostatne zárobkovo činné osoby po skončení ich pracovnej činnosti (Ú. v. ES L 180, s. 28; Mim. vyd. 20/001, s. 5) stanovilo pre štátnych príslušníkov tretích krajín, rodinných príslušníkov štátnych príslušníkov Spoločenstva, ktorí uplatnili svoje právo na voľný pohyb, povinnosť obdržať pobytové vízum ako predpoklad vydania povolenia na pobyt a tým, že v rozpore s ustanoveniami smernice Rady 64/221/EHS z 25. februára 1964 o koordinácii osobitných opatrení o pohybe a pobyte cudzích štátnych príslušníkov, prijatých z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia (Ú. v. ES 56, s. 850; Mim. vyd. 05/001, s. 11) nevydávalo povolenia na pobyt v čo najkratších lehotách a najneskôr v lehote šiestich mesiacov od podania žiadosti o povolenie na pobyt, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo Zmluvy ES.

Právny rámec

Právo Spoločenstva

Ustanovenia upravujúce vstup a pobyt

2 Článok 1 smernice 68/360 stanovuje zrušenie obmedzení pohybu a pobytu štátnych príslušníkov členských štátov a ich rodinných príslušníkov, na ktorých sa vzťahuje nariadenie Rady (EHS) č. 1612/68 z 15. októbra 1968 o slobode pohybu pracovníkov v rámci spoločenstva (Ú. v. ES L 257, s. 2; Mim. vyd. 05/001, s. 15).

3 Článok 1 smernice 73/148 stanovuje najmä zrušenie obmedzení pohybu a pobytu tak štátnych príslušníkov členských štátov, ktorí sa usadili, alebo ktorí majú záujem sa usadiť v inom členskom štáte na účely pokračovania v činnosti ako súkromní podnikatelia, alebo ktorí majú záujem poskytovať služby v tom štáte, ako aj ich manželiek/manželov bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť.

4 Podľa článku 1 smernice 90/365 štátnym príslušníkom členských štátov, ktorí vykonávali činnosť ako zamestnanci alebo samostatne zárobkovo činné osoby, ako aj ich rodinným príslušníkom, sa udelí právo na pobyt pod podmienkou, že sú poberateľmi invalidného alebo predčasného starobného dôchodku, alebo dôchodkových dávok, alebo dôchodku z dôvodu pracovného úrazu alebo choroby z povolania v dostatočnej výške, ktorá zabráni, aby sa stali bremenom pre systém sociálneho zabezpečenia hostiteľského členského štátu v priebehu svojho pobytu a za predpokladu, že majú uzavreté nemocenské poistenie voči všetkým rizikám v hostiteľskom členskom štáte.

5 Články 3 a 4 smernice 68/360 stanovujú:

„Článok 3

1. Členské štáty povolia osobám uvedeným v článku 1 vstup na svoje územie na základe predloženia platného preukazu totožnosti alebo pasu.

2. Vstupné vízum ani iný rovnocenný doklad nemožno vyžadovať, pokiaľ sa nejedná o rodinných príslušníkov, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi žiadneho členského štátu. Členské štáty poskytnú takýmto osobám maximálnu možnú pomoc pri získavaní potrebných víz.

Článok 4

1. Členské štáty priznajú právo na pobyt na svojom území osobám uvedeným v článku 1, ktoré predložia doklady uvedené v odseku 3.

2. Ako dôkaz priznaného práva na pobyt bude vydaný doklad s názvom ‚Povolenie na pobyt pre štátneho príslušníka členského štátu EHS'. Tento doklad musí obsahovať vyhlásenie, že bol vydaný v súlade s nariadením (EHS) č. 1612/68 a v súlade s opatreniami prijatými členskými štátmi na vykonanie tejto smernice. Text takéhoto vyhlásenia je uvedený v prílohe tejto smernice.

3. Členské štáty môžu za účelom vydania povolenia na pobyt pre štátneho príslušníka členského štátu EHS požadovať predloženie nasledujúcich dokladov:

...

— od rodinných príslušníkov pracovníka:

c) doklad, s ktorým vstúpili na ich územie;

d) doklad vydaný príslušným orgánom štátu pôvodu alebo štátu, odkiaľ prichádzajú, ktorý potvrdzuje ich príbuzenský vzťah;

e) v prípadoch uvedených v článku 10 ods. 1 a 2 nariadenia (EHS) č. 1612/68 doklad vydaný príslušným úradom [orgánom — *neoficiálny preklad*] štátu pôvodu alebo štátu, odkiaľ prichádzajú, ktorý potvrdzuje, že sú závislí na pracovníkovi, alebo že v tejto krajine s ním žijú v spoločnej domácnosti.

4. Rodinnému príslušníkovi, ktorý nie je štátnym príslušníkom žiadneho členského štátu, bude vydaný doklad o pobyte, ktorý bude mať rovnakú platnosť ako povolenie vydané pracovníkovi, na ktorom je závislý."

6 Články 3 a 6 smernice 73/148 stanovujú:

„Článok 3

1. Členské štáty poskytnú osobám uvedeným v článku 1 právo vstupu na ich územie jedine na základe platného identifikačného preukazu alebo pasu.

2. Od rodinných príslušníkov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi členských štátov, nesmú byť požadované žiadne vstupné víza alebo na nich kladené rovnocenné požiadavky. Členské štáty budú poskytovať takým osobám všetky prostriedky potrebné pre získanie akýchkoľvek potrebných víz.

...

Článok 6

Členský štát môže požadovať od žiadateľa o povolenie na pobyt alebo práva na pobyt iba:

a) preukaz totožnosti alebo pas, s ktorým vstúpil/la na jeho územie,

b) dôkaz, že on alebo ona prišli ako osoby zaradené do určitej triedy uvádzanej v článkoch 1 a 4."

7 Článok 2 ods. 1 a 2 smernice 90/365 znie takto:

„1. Právo pobytu sa doloží vydaním dokladu označovaného ako ‚povolenie k pobytu pre štátneho príslušníka členského štátu EHS', ktorého platnosť môže byť obmedzená na dobu piatich rokov s možnosťou predĺženia. Členský štát však môže, ak to považuje za potrebné, požiadať o obnovenie platnosti povolenia na konci prvých dvoch rokov pobytu. Ak rodinný príslušník nemá štátnu príslušnosť niektorého členského štátu, je mu vydaný doklad o pobyte s rovnakou platnosťou, akú má doklad vydaný štátnemu príslušníkovi, od ktorého je závislý.

Členský štát môže na vydanie povolenia k pobytu alebo dokladu o pobyte vyžadovať od žiadateľa iba predloženie platného preukazu totožnosti alebo cestovného pasu a poskytnutie dôkazu, že on alebo ona spĺňa podmienky stanovené v článku 1.

2. Články 2, 3, 6 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a článok 9 smernice 68/360/EHS sa uplatňujú *mutatis mutandis* na osoby oprávnené podľa tejto smernice.

..."

8 Podľa článku 5 ods. 1 smernice 64/221:

„Rozhodnutie udeliť alebo zamietnuť prvé povolenie na pobyt sa prijme čo najskôr a v žiadnom prípade nie neskôr ako šesť mesiacov odo dňa podania žiadosti.

Dotknutej osobe sa umožní dočasný pobyt na území do prijatia rozhodnutia o povolení pobytu."

Ustanovenia o vízach

9 Článok 2 nariadenia Rady (ES) č. 539/2001 z 15. marca 2001 uvádzajúci zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti (Ú. v. ES L 81, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 65) stanovuje:

„Pre účely tohto nariadenia ‚vízum' znamená povolenie vydané členským štátom, alebo rozhodnutie prijaté týmto štátom, ktoré sa vyžaduje s cieľom:

— vstupu kvôli zamýšľanému pobytu v tomto členskom štáte alebo vo viacerých členských štátoch, ktorý nepresahuje celkom tri mesiace,

— vstupu s cieľom tranzitu cez územie tohto členského štátu alebo viacerých členských štátov, s výnimkou tranzitu na letisku."

Vnútroštátna právna úprava

10 Podľa článku 10 ods. 3 kráľovského dekrétu č. 766/1992 z 26. júna 1992 o vstupe a pobyte príslušníkov členských štátov Európskych spoločenstiev v Španielsku (Real Decreto 766/1992, de 26 de junio 1992, sobre entrada y permanencia en España de nacionales de Estatos miembros de las Comunidades Europeas, BOE č. 156 z 30. júna 1992, s. 22275), v znení kráľovských dekrétov č. 737/95 z 5. mája 1995 (BOE č. 133 z 5. júna 1995, s. 16547) a č. 1710/1997 zo 14. novembra 1997 (BOE č. 274 z 15. novembra 1997, s. 33549):

„Ak sú dotknuté osoby rodinnými príslušníkmi osôb uvedených v predchádzajúcich bodoch, musia pre účely opatrenia uvedeného v článku 2 predložiť dokumenty vydané príslušnými orgánmi, ktoré preukazujú:

a) ich rodinný vzťah;

b) že sa o nich stará, alebo sú závislí od príslušníka, s ktorým sú v rodinnom vzťahu, v prípadoch, keď prichádza do úvahy táto podmienka;

c) ak ide o rodinných príslušníkov osôb s právom pobytu uvedených v bodoch e), f) a g) odseku 1, že ich príjmy a zdravotné poistenie uvedené v týchto ustanoveniach sú dostatočné pre pokrytie poberateľa a jeho rodinných príslušníkov v súlade s pravidlami, ktoré sú v týchto ustanoveniach upresnené;

d) rodinní príslušníci, ktorí nemajú štátnu príslušnosť členského štátu Európskych spoločenstiev, musia okrem uvedených dokumentov predložiť pobytové vízum nalepené v cestovnom pase, vo výnimočných prípadoch im môže byť táto povinnosť odpustená."

11 Podľa článkov 23 a 28 kráľovského dekrétu č. 155/1996 z 2. februára 1996 o schválení vykonávacieho nariadenia k organickému zákonu 7/1985 (Real Decreto 155/1996, de 2 de febrero 1996, por el que se aprueba el Reglamento de ejecución de la Ley Orgánica 7/1985, BOE č. 47, z 23. februára 1996, s. 6949):

„Článok 23: Pobytové víza: Druhy

...

2. Pobytové víza pre účely zlúčenia rodiny môžu byť udelené po vydaní súhlasného stanoviska príslušným správnym orgánom cudzincom, ktorých postavenie zodpovedá niektorému z prípadov uvedených v článku 54 tohto nariadenia, a ktorí oň

požiadali preto, aby mohli žiť so svojím rodinným príslušníkom, ktorý má pobyt v Španielsku. Toto stanovisko je záväzné v časti týkajúcej sa podmienok, ktoré musí žiadateľ splniť v súlade s článkom 28 ods. 1 tohto nariadenia.

...

6. Pobytové víza bez vykonávania zárobkovej činnosti môžu byť udelené cudzincom na dôchodku, ak poberajú dôchodok alebo rentu, alebo cudzincom, ktorí nemajú dôchodkový vek a nebudú vykonávať v Španielsku činnosť, pre výkon ktorej je potrebné pracovné povolenie, alebo ktorá je oslobodená od povinnosti obdržať toto povolenie.

...

Článok 28: Osobitné dokumenty požadované pre pobytové víza

1. V prípade žiadosti o pobytové víza pre účely zlúčenia rodiny príslušník, ktorý má pobyt v Španielsku, musí pred podaním žiadosti požiadať správny orgán provincie, kde má pobyt, o vydanie stanoviska potvrdzujúceho, že spĺňa podmienky upravené v článku 56 ods. 5 a 7 tohto nariadenia a že je držiteľom už predĺženého povolenia na pobyt. Rodinný príslušník patriaci do niektorej z kategórií uvedených v článku 54 ods. 2 tohto nariadenia musí predložiť spolu so žiadosťou o víza kópiu žiadosti o stanovisko potvrdenú uvedeným správnym orgánom, ako aj dokumenty potvrdzujúce rodinný vzťah a prípadne zákonnú a ekonomickú závislosť.

...

6. V prípade žiadosti o pobytové víza bez vykonávania zárobkovej činnosti musí cudzí štátny príslušník predložiť dokumenty potvrdzujúce, že má zdroje na prežitie, alebo že bude mať pravidelné príjmy, dostatočné a primerané pre neho a jeho rodinných príslušníkov, o ktorých sa stará. Zdroje na prežitie alebo pravidelné príjmy musia stačiť na pokrytie výdavkov s ubytovaním, výživou a zdravotnou výpomocou žiadateľa a rodinných príslušníkov, o ktorých sa stará."

Skutkový stav a konanie pred podaním žaloby

12 Toto konanie o nesplnení povinnosti sa začalo na základe dvoch sťažností podaných Komisii štátnymi príslušníkmi Spoločenstva, ktorí vykonávali právo na voľný pohyb zaručené Zmluvou ES, pričom ich manželkám bolo zamietnuté povolenie na pobyt v Španielsku z dôvodu, že mali najprv požiadať o pobytové víza na španielskom konzuláte v krajine svojho posledného pobytu. Skutočnosti uvedené v sťažnostiach nastali v prípade pani Weber roku 1998 a v prípade pani Rotte Ventura roku 1999.

13 Komisia 26. apríla 1999 v tejto súvislosti poslala španielskym orgánom list, na ktorý 5. júla 1999 odpovedali potvrdením, že pobytové víza sú nevyhnutným predpokladom ďalšieho konania o vydanie povolenia na pobyt.

14 V súlade s konaním upraveným v článku 226 prvom odseku ES, Komisia potom, ako umožnila Španielskemu kráľovstvu predložiť jeho pripomienky, poslala tomuto členskému štátu listom z 3. apríla 2002 odôvodnené stanovisko, ktorým ho vyzvala, aby v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto stanoviska prijalo nevyhnutné opatrenia pre dosiahnutie súladu so smernicami 68/360, 73/148, 90/365 a 64/221. Keďže Komisiu neuspokojila odpoveď španielskych orgánov, rozhodla sa podať túto žalobu.

O žalobe

O prvom žalobnom dôvode založenom na nezlučiteľnosti španielskej právnej úpravy so smernicami 68/360, 73/148 a 90/365 vo vzťahu k podmienkam vydania povolenia na pobyt v Španielsku štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú rodinnými príslušníkmi štátnych príslušníkov Spoločenstva vykonávajúcich ich právo na voľný pohyb

Tvrdenia účastníkov konania

15 Komisia v tomto prvom žalobnom dôvode vyčíta Španielskemu kráľovstvu, že porušilo ustanovenia smerníc 68/360, 73/148 a 90/365 tým, že určilo štátnym príslušníkom tretích krajín, rodinným príslušníkom štátnych príslušníkov Spoločenstva, obdržať pobytové víza ako predpoklad vydania povolenia na pobyt.

16 Potom, ako pripomenula, že Zmluva a odvodené právo Spoločenstva zaručujú štátnym príslušníkom Spoločenstva právo na voľný pohyb, Komisia uviedla, že niektorí rodinní príslušníci štátnych príslušníkov Spoločenstva nezávisle od ich štátnej príslušnosti tiež majú práva vyplývajúce z práva Spoločenstva.

17 Povinnosť uvedených rodinných príslušníkov obdržať pobytové víza na účely vydania povolenia na pobyt predstavuje nielen obmedzenie ich práv vyplývajúcich z pravidiel Spoločenstva, ale tiež nepriame obmedzenie práva na voľný pohyb samotného štátneho príslušníka Spoločenstva.

18 Komisia pripúšťa, že aj keď členské štáty môžu požadovať vstupné víza od štátnych príslušníkov tretích krajín, ich vydanie musí byť uľahčené pre rodinných príslušníkov občanov Spoločenstva, pričom vydanie víza by nemalo viesť k podriadeniu týchto osôb imigračnému konaniu pred ich vstupom na územie niektorého členského štátu.

19 Podľa Komisie, je jedinou predbežnou podmienkou, ktorú môžu členské štáty určiť osobám majúcim práva vyplývajúce z práva Spoločenstva v oblasti práva na vstup na ich územie, predloženie dokumentov vymenovaných v článku 3 smerníc 68/360 a 73/148. Upresňuje, že „vstupné víza", ktoré môžu požadovať členské štáty pri vstupe na ich územie, je pojem, ktorý musí byť chápaný tak, že ide výlučne o krátkodobé trojmesačné víza.

20 Takže, iba v čase vydania povolenia na pobyt v súlade s článkom 2 smernice 90/365 a článkom 6 smernice 73/148 musia štátni príslušníci tretích krajín, rodinní príslušníci štátneho príslušníka Spoločenstva, preukázať, že spĺňajú podmienky stanovené v právnej úprave Spoločenstva.

21 Z uvedeného vyplýva, že podľa Komisie je v rozpore s právnou úpravou, ako aj judikatúrou Spoločenstva (rozsudok z 25. júla 2002, MRAX, C-459/99, Zb. s. I-6591), ustanovenie systému, ktorý núti štátneho príslušníka tretej krajiny podriadiť sa imigračnému konaniu na účely obdržania povolenia na pobyt, ktorého vydanie sa výlučne zakladá na dôkaze o postavení rodinného príslušníka štátneho príslušníka Spoločenstva.

22 Španielska vláda tvrdí, že v súlade s článkom 3 ods. 2 smerníc 68/360 a 73/148, ak sa štátny príslušník Spoločenstva pohybuje v rámci Spoločenstva, a tým si uplatňuje

práva zaručené Zmluvou a smernicami, členské štáty môžu požadovať vstupné víza alebo akúkoľvek rovnocennú povinnosť od rodinných príslušníkov, ktorí nemajú štátnu príslušnosť niektorého z nich.

23 Podľa tejto vlády, v súlade s článkom 4 ods. 3 smernice 68/360 a článkom 6 písm. a) smernice 73/148 členské štáty môžu požadovať predloženie dokladu, s ktorým vstúpili dotknuté osoby na vnútroštátne územie.

24 Španielska vláda, podčiarkujúc rozdiel medzi vstupnými a pobytovými vízami, tvrdí, že nariadenie č. 539/2001 sa týka iba krátkodobých víz. Takže členské štáty majú právomoc upraviť dlhodobé alebo pobytové víza.

25 Španielska vláda na záver poznamenáva, že na úrovni Spoločenstva neexistuje harmonizácia v oblasti vydávania pobytových víz pre štátnych príslušníkov tretích krajín. Keďže Rada neprijala opatrenia týkajúce sa imigračnej politiky v oblastiach upravených článkom 63 prvým odsekom bodom 3 písm. a) a b) ES, právomoc v tejto oblasti zostala členským štátom.

Posúdenie Súdnym dvorom

26 Na úvod treba pripomenúť, že zákonodarca Spoločenstva uznal potrebu zabezpečiť ochranu rodinného života štátnych príslušníkov členských štátov, aby boli odstránené prekážky vo výkone základných slobôd zabezpečených Zmluvou (rozsudky z 11. júla 2002, Carpenter, C-60/00, Zb. s. I-6279, bod 38, a MRAX, už citovaný, bod 53).

27 V tejto súvislosti rozširuje článok 1 smerníc 68/360, 73/148 a 90/365 použitie práva Spoločenstva v oblasti vstupu a pobytu na území členských štátov na manželov/manželky štátnych príslušníkov týchto štátov bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť.

28 V tomto zmysle, právo na vstup na územie členského štátu udelené štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, manželovi/manželke štátneho príslušníka členského štátu vyplýva zo samotného rodinného vzťahu. Takže vydanie povolenia na pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, manželovi/manželke štátneho príslušníka niektorého členského štátu, sa musí považovať za akt, ktorým členský štát z pohľadu ustanovení práva Spoločenstva potvrdzuje osobné postavenie štátneho príslušníka tretej krajiny, a nie za akt, ktorým sa zakladajú práva. (pozri rozsudok MRAX, už citovaný, bod 74).

29 Čo sa týka konania o vydanie povolenia na pobyt, je potrebné zdôrazniť, že podmienky, ktoré môže požadovať členský štát pre vydanie tohto povolenia, sú upravené v článku 4 ods. 3 písm. c), d) a e) smernice 68/360, v článku 6 smernice 73/148, ako aj v článku 2 smernice 90/365.

30 Tieto podmienky majú ohraničujúcu povahu (pozri v tejto súvislosti rozsudky z 8. apríla 1976, Royer, 48/75, Zb. s. 497, bod 37; z 5. februára 1991, Roux, C-363/89, Zb. s. I-273, body 14 a 15, ako aj z 5. marca 1991, Giagounidis, C-376/89, Zb. s. I-1069, bod 21).

31 Je potrebné podčiarknuť, že v súlade s článkom 3 ods. 1 smerníc 68/360 a 73/148 členské štáty prijímajú na svoje územie štátnych príslušníkov týchto štátov a ich rodinných príslušníkov, ktorí spadajú do pôsobnosti uvedených smerníc, na základe jednoduchého predloženia platného identifikačného preukazu alebo pasu.

32 Napriek tomu, podľa článkov 3 ods. 2 týchto smerníc, ak štátny príslušník členského štátu cestuje vo vnútri Spoločenstva s cieľom vykonávať práva, ktoré mu priznávajú Zmluva a uvedené smernice, členské štáty môžu uložiť rodinným príslušníkom, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi jedného z týchto štátov, povinnosť vstupných víz alebo inú obdobnú povinnosť. Zoznam tretích krajín, ktorých občania musia mať víza pri prechode vonkajších hraníc členských štátov, bol stanovený nariadením Rady (ES) č. 2317/95 z 25. septembra 1995 o určení tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov víza (Ú. v. ES L 234, s. 1), ktoré bolo zrušené a nahradené nariadením Rady (ES) č. 574/1999 z 12. marca 1999 (Ú. v. ES L 72, s. 2; Mim. vyd. 19/001, s. 121), ktoré bolo taktiež zrušené a nahradené nariadením č. 539/2001 (rozsudok MRAX, už citovaný, bod 56).

33 Napriek tomu tieto štáty musia poskytnúť rodinným príslušníkom bez štátnej príslušnosti niektorého z členských štátov všetky prostriedky potrebné pre získanie akýchkoľvek potrebných víz. V tejto súvislosti Súdny dvor už rozhodol, že ak nemá dôjsť k porušeniu plného účinku ustanovení smerníc 68/360 a 73/148, musia sa víza vydávať v čo najkratších lehotách, a pokiaľ je to možné, na hraničnom priechode vnútroštátneho územia (rozsudok MRAX, už citovaný, bod 60).

34 Článok 2 nariadenia č. 539/2001 definuje víza ako povolenie vydané členským štátom, ktoré sa vyžaduje s cieľom vstupu kvôli zamýšľanému pobytu, ktorý nepresahuje celkom tri mesiace.

35 Podľa španielskej právnej úpravy týkajúcej sa obdržania povolenia na pobyt, rodinní príslušníci štátnych príslušníkov Spoločenstva, ktorí nemajú štátnu príslušnosť niektorého členského štátu, musia okrem iného predložiť pobytové víza pre účely zlúčenia rodiny, nalepené v cestovnom pase.

36 Takže spomínaní rodinní príslušníci si musia vybaviť formality spojené s pobytom pred vstupom na španielske územie pod hrozbou, že im bude zamietnuté vydanie povolenia na pobyt.

37 Okrem toho, vízum požadované španielskou právnou úpravou nefiguruje medzi podmienkami upravujúcimi vydanie povolenia na pobyt rodinným príslušníkom štátnych príslušníkov Spoločenstva stanovenými v smerniciach 68/360, 73/148 a 90/365 (pozri v tejto súvislosti rozsudok MRAX, už citovaný, bod 56).

38 Takže požiadavka pobytového víza stanovená španielskou právnou úpravou ako predpoklad pre obdržanie povolenia na pobyt, a teda aj zamietnutie vydania tohto povolenia štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, rodinnému príslušníkovi štátneho príslušníka Spoločenstva z dôvodu, že mal najprv požiadať o pobytové víza na španielskom konzuláte svojho posledného pobytu, predstavuje také opatrenie, ktoré je v rozpore s ustanoveniami smerníc 68/360, 73/148 a 90/365.

39 Z uvedeného vyplýva, že prvý žalobný dôvod uvedený Komisiou je dôvodný.

O druhom žalobnom dôvode založenom na porušení smernice 64/221

Tvrdenia účastníkov konania

40 Komisia v druhom dôvode tvrdí, že v súlade so všeobecným významom úpravy Spoločenstva týkajúcej sa vydávania povolení na pobyt, a najmä so zreteľom na

článok 5 smernice 64/221, členský štát musí prijať rozhodnutie o povolení na pobyt čo najskôr a v žiadnom prípade nie neskôr ako šesť mesiacov odo dňa podania žiadosti.

41 Aj keď Komisia uznáva, že španielska právna úprava je v súlade so smernicou 64/221 vo vzťahu k lehotám stanoveným na vydanie povolení na pobyt, vyčíta Španielskemu kráľovstvu, že v konkrétnom prípade pani Rotte Ventura nerešpektovalo lehotu určenú v článku 5 uvedenej smernice, keďže táto dostala povolenie na pobyt až po konaní, ktoré trvalo desať mesiacov.

42 Španielske úrady usudzujú, že Komisia nemôže vytýkať Španielskemu kráľovstvu na základe izolovaného prípadu, že vo všeobecnosti nedodržiava právnu úpravu Spoločenstva, o to viac, že počas čakania na povolenie na pobyt dotknutá osoba mohla mať pobyt na území tohto členského štátu.

Posúdenie Súdnym dvorom

43 Na úvod je potrebné pripomenúť, že povinnosť členských štátov vyplývajúca zo smernice, keď majú dosiahnuť smernicou stanovený cieľ, ako aj ich povinnosť podľa článku 10 ES prijať všetky všeobecné alebo osobitné opatrenia umožňujúce zabezpečiť vykonanie tejto povinnosti, sa vzťahuje na všetky úrady členských štátov (rozsudok z 8. októbra 1987, Kolpinghuis Nijmegen, 80/86, Zb. s. 3969, bod 12).

44 Súdny dvor už rozhodol, že Komisia mu môže navrhnúť, aby určil nesplnenie povinnosti pozostávajúce z nedosiahnutia v určitom prípade cieľa upraveného v smernici (rozsudok z 10. apríla 2003, Komisia/Nemecko, C-20/01 a C-28/01, Zb. s. I-3609, bod 30).

45 Je potrebné podčiarknuť, že podľa článku 5 ods. 1 smernice 64/221 členský štát musí prijať rozhodnutie o povolení na pobyt čo najskôr a v žiadnom prípade nie neskôr ako šesť mesiacov odo dňa podania žiadosti.

46 V prejednávanej veci je však preukázané, že pani Rotte Ventura, štátna príslušníčka tretej krajiny a manželka štátneho príslušníka Spoločenstva, ktorý vykonával svoje právo na voľný pohyb, obdržala povolenie na pobyt až po desaťmesačnom konaní v rozpore s požiadavkami uvedenej smernice.

47 V tejto súvislosti nezáleží na tom, či žiadateľka mohla mať dočasne pobyt na vnútroštátnom území počas čakania na vydanie rozhodnutia o udelení alebo zamietnutí povolenia na pobyt. V skutočnosti, ako poznamenala generálna advokátka v bode 63 svojich návrhov, otázka, či prekročenie lehoty predstavuje prekážku pobytu alebo výkonu činnosti, nie je relevantná.

48 Takže druhý žalobný dôvod Komisie je dôvodný.

49 So zreteľom na vyššie uvedené je potrebné určiť, že:

— tým, že správne neprebralo do svojho vnútroštátneho právneho poriadku smernice 68/360, 73/148 a 90/365, najmä tým, že stanovilo povinnosť pre štátnych príslušníkov tretích krajín, rodinných príslušníkov štátnych príslušní-

kov Spoločenstva, ktorí uplatnili svoje právo na voľný pohyb, obdržať pobytové vízum ako predpoklad vydania povolenia na pobyt, a

— tým, že nevydávalo povolenia na pobyt v čo najkratších lehotách a najneskôr v lehote šiestich mesiacov od podania žiadosti o povolenie na pobyt v rozpore s ustanoveniami smernice 64/221

si Španielske kráľovstvo nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z uvedených smerníc.

O trovách

50 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Španielske kráľovstvo na náhradu trov konania a Španielske kráľovstvo nemalo úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ho na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. — **Tým, že správne neprebralo do svojho vnútroštátneho právneho poriadku smernicu Rady 68/360/EHS z 15. októbra 1968 o odstránení prekážok pohybu a pobytu pracovníkov členských štátov a ich rodín**

v rámci spoločenstva, smernicu Rady 73/148/EHS z 21. mája 1973 o zrušení obmedzenia pohybu a pobytu v rámci spoločenstva pre štátnych príslušníkov členských štátov so zreteľom na usadenie sa a poskytovanie služieb a smernicu Rady 90/365/EHS z 28. júna 1990 o práve pobytu pre zamestnané osoby a samostatne zárobkovo činné osoby po skončení ich pracovnej činnosti, najmä tým, že stanovilo povinnosť pre štátnych príslušníkov tretích krajín, rodinných príslušníkov štátnych príslušníkov Spoločenstva, ktorí uplatnili svoje právo na voľný pohyb, obdržať pobytové vízum ako predpoklad vydania povolenia na pobyt, a

— tým, že nevydávalo povolenia na pobyt v čo najkratších lehotách a najneskôr v lehote šiestich mesiacov od podania žiadosti o povolenie na pobyt v rozpore s ustanoveniami smernice Rady 64/221/EHS z 25. februára 1964 o koordinácii osobitných opatrení o pohybe a pobyte cudzích štátnych príslušníkov, prijatých z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia

si Španielske kráľovstvo nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z uvedených smerníc.

2. Španielske kráľovstvo je povinné nahradiť trovy konania.

Podpisy